

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ

Oddział w Katowicach

Ogólnopolska konferencja naukowa

KOMUNIZM OSWOJONY?

CODZIENNOŚĆ REALNEGO SOCJALIZMU 1956–1980

7-8 PAŹDZIERNIKA 2026

Przystanek Historia – Centrum Edukacyjne IPN

im. Henryka Sławika w Katowicach, ul. Św. Jana 10

CENTRALNY
PROJEKT
BADAWCZY
IPN
RUCH KOMUNISTYCZNY
I APARAT WŁADZY
1917–1990

PROGRAM KONFERENCJI

DZIEŃ PIERWSZY

7 października 2026 r.

Przystanek Historia - Centrum Edukacyjne IPN im. Henryka Sławika, Katowice, Świętego Jana 10

9⁰⁰-9¹⁰ Otwarcie konferencji

PANEL 1: Zdrowie i higiena w PRL

Prowadzenie: dr hab. Adam **Dziuba** (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Katowicach)

9¹⁰-9³⁰ dr hab. Jolanta **Skierska**, prof. UZ (Uniwersytet Zielonogórski), „Kucharki uważają, że prusaki to świetna przyprawa do zup” - stan higieniczno-sanitarny w Zielonej Górze w latach 1956-1970

9³⁰-9⁵⁰ dr Agnieszka **Nowakowska-Twardowska** (Uniwersytet WSB Merito/Uniwersytet Warszawski), Higiena i zdrowie Polaków. Podnoszenie poziomu życia w obrazie medialnym lat 60. i 70.

9⁵⁰-10¹⁰ dr Bogusław **Tracz** (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Katowicach), Marginalna moda czy ukryty problem społeczny? Narkomania w Polsce „realnego socjalizmu”

10¹⁰-10³⁵ Dyskusja

10³⁵-10⁵⁰ Przerwa kawowa

PANEL 2: Oblicza normalności

Prowadzenie: dr Marcin **Jurek** (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Poznaniu)

10⁵⁰-11¹⁰ prof. Janusz **Kaliński** (Szkoła Główna Handlowa w Warszawie), Na drodze do masowej motoryzacji w czasach Gomułki i Gierka

11¹⁰-11³⁰ dr Rafał **Opulski** (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Krakowie/Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie), Absurdy i wyzwania dnia powszedniego. Życie mieszkańców województwa krakowskiego w latach 70. XX w. w świetle skarg i listów do władz.

11³⁰-11⁵⁰ dr Magdalena **Budnik** (Uniwersytet w Białymstoku), Kolejki ocenzone. Na podstawie wybranych archiwaliów GUKPPiW

11⁵⁰-12¹⁰ dr Jakob **Maziarz** (Uniwersytet Jagielloński), Na marginesie sprawy. Akta sądowe jako źródło historii codzienności realnego socjalizmu

12¹⁰-12⁴⁰ Dyskusja

12⁴⁰-13⁰⁰ Przerwa kawowa

PANEL 3: Powiew luksusu

Prowadzenie: dr hab. Bogusław **Wójcik** (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Rzeszowie)

13⁰⁰-13²⁰ dr hab. Andrzej **Zawistowski** prof. SGH (Szkoła Główna Handlowa w Warszawie / Instytut Pileckiego), Dyplomatyka i łowy za żółtymi firankami. O funkcjach rządowych ośrodków wypoczynkowo-łowieckich w PRL

13²⁰-13⁴⁰ dr Anna **Patecka-Frauenfelder** (Uniwersytet Łódzki), Niemiecka Republika Demokratyczna (NRD) jako przykład socjalistycznego państwa dobrobytu na łamach prasy młodzieżowej PRL w latach 1971-1981

13⁴⁰-14⁰⁰ dr Anna **Derda** (Delegatura IPN w Olsztynie), Gwiazdy polskiej estrady na scenach Niemieckiej Republiki Demokratycznej w latach 70. i 80. XX w.

14⁰⁰-14²⁰ dr hab. Patryk **Pleskot**, prof. UR (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Warszawie/Uniwersytet Rzeszowski), Rewolucja „małej stabilizacji”. Telewizja w życiu codziennym Polaków w latach 1956-1970

14²⁰-14⁵⁰ Dyskusja

14²⁵-14⁴⁰ Przerwa kawowa

PANEL 4: Powiew nowoczesności

Prowadzenie: dr Jarosław **Neja** (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Katowicach)

14⁴⁰-15⁰⁰ dr Marcin **Markiewicz** (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Białymstoku), Traktor, pralka, telewizor - gierkowska modernizacja a zmiana stylu życia na polskiej wsi w latach siedemdziesiątych

15⁰⁰-15²⁰ mgr Zofia **Molska-Urbańska** (Ratusz - Muzeum Poznania, oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu), Pomieszczenie kuchni jako obraz modernizacji społeczeństwa polskiego wczesnego PRL-u

15²⁰-15⁴⁰ dr hab. Hubert **Wilk**, prof. IH PAN (Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN), Czy homo sovieticus śnił o elektrycznych pralkach? Aspiracje konsumpcyjne mieszkańców PRL, NRD i CSRS w świetle prasy satyrycznej (1960-1990) - zarys problemu.

15⁴⁰-16⁰⁰ dr Artur **Kuprianis** (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Łodzi), Katastrofa gierkowskiej modernizacji na przykładzie łódzkiego osiedla mieszkaniowego Retkinia

16⁰⁰-16³⁰ Dyskusja

16³⁰-16⁴⁵ Przerwa kawowa

PANEL 5: Sacrum i codzienność

Prowadzenie: dr Marcin **Markiewicz** (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Białymstoku)

16⁴⁵-17⁰⁵ dr hab. Bogusław **Wójcik** (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Rzeszowie), Od powagi do groteski - teoria i praktyka obrzędowości świeckiej w PRL

17⁰⁵-17²⁵ dr Ewelina **Ślęzak** (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Łodzi), Czy można było „oswoić” religię? Władze komunistyczne wobec codziennych praktyk religijnych w Łodzi w latach 1956-1980

17²⁵-17⁴⁵ Dyskusja

Koniec obrad

PROGRAM KONFERENCJI

DZIEŃ DRUGI

8 października 2026 r.

Przystanek Historia - Centrum Edukacyjne IPN im. Henryka Sławika, Katowice, Świętego Jana 10

PANEL 6: Konsumpcja i codzienność

Prowadzenie: dr Rafał **Opulski** (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Krakowie/
Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie)

9³⁰-9⁵⁰ dr hab. Adam **Dziuba** (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych

IPN w Katowicach), *Mieszkanie, samochód, Coca Cola.*
Konsumpcja w czasach „budowy rozwiniętego socjalizmu”
w Polsce (1971-1980)

9⁵⁰-10¹⁰ dr Sylwia **Szyc** (Biuro Badań Historycznych IPN), „Polowanie na
meblościankę”. O kupowaniu mebli i aspiracjach konsumpcyjnych
Polaków w czasach PRL

10¹⁰-10³⁰ dr Elżbieta **Pietrzyk** (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Krakowie),
„Co Ci przywieźć z Anglii?” Sposoby Polaków na radzenie sobie
z niedostatkami rynkowymi lat sześćdziesiątych

10³⁰-10⁵⁰ dr inż. Joanna **Nowicka** (Akademia Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu),
Moda w czasach realnego komunizmu - socjalistyczny
konsumpcjonizm

10⁵⁰-11²⁰ Dyskusja

11²⁰-11³⁵ Przerwa kawowa

PANEL 7: Rozmaitości znad Wisły

Prowadzenie: dr Bogusław **Tracz** (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN
w Katowicach)

11³⁵-11⁵⁵ dr Katarzyna **Wilczok** (Uniwersytet Śląski), Zakres oraz propagandowe
znaczenie obecności żołnierzy LWP w życiu codziennym obywateli
PRL 1970-1980

11⁵⁵-12¹⁵ dr Marcin **Jurek** (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Poznaniu),
Chuligaństwo stadionowe na przykładzie Wielkopolski w latach
1956-1980

12¹⁵-12³⁵ dr hab. Piotr **Krzyżanowski** prof. AJP (Akademia im. Jakuba z Paradyża
w Gorzowie Wielkopolskim), Muzyka i piosenka cygańska w kulturze
masowej PRL

12³⁵-12⁵⁵ Dyskusja

12⁵⁵-13¹⁰ Przerwa kawowa

PANEL 8: Etos pracy

Prowadzenie: dr Sylwia **Szyc** (Biuro Badań Historycznych IPN)

13¹⁰-13³⁰ dr Bartłomiej **Kapica** (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach,
Instytut Pileckiego), *Między prywatnym a publicznym.*
Życie codzienne Władysława Bieńkowskiego (1956-1980)

13³⁰-13⁵⁰ mgr Mariusz **Fornagiel** (Uniwersytet Jagielloński) *Waciak, wiertarka*
i maszyny Facit. Codzienność pracy warszawskiego technologa
i realia importu technologii zachodnich w Polsce lat 70. w świetle
autobiograficznych zapisów Rudolfa Pacioka

13⁵⁰-14¹⁰ Dyskusja

Zamknięcie konferencji, podziękowanie

Organizator:
Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Katowicach

Referaty przedstawione w trakcie konferencji
zostaną opublikowane w nr 16 (2027) rocznika naukowego
„Komunizm: system-ludzie-dokumentacja”

Organizatorzy:
Sylwia **Szyc**
Adam **Dziuba**

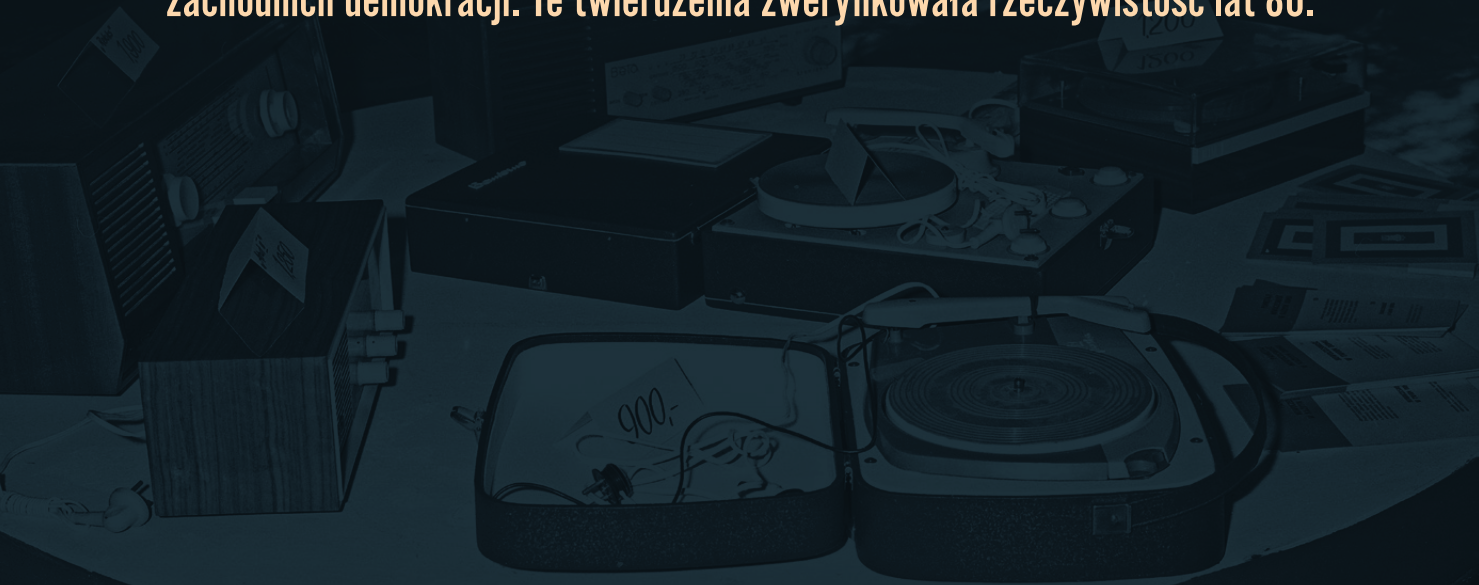

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ

Oddział w Katowicach

Zapraszamy do udziału w ogólnopolskiej konferencji
„Komunizm oswojony? Codzienność realnego socjalizmu 1956–1980”
przygotowanej w ramach Centralnego Projektu Badawczego IPN
„Ruch komunistyczny i aparat władzy 1917–1990”

Zamiarem organizatorów jest uzupełnienie i usystematyzowanie wiedzy na temat życia codziennego mieszkańców Polski i innych krajów sowieckiej strefy wpływów w latach 1956–1980. Ustrój osiągnął wtedy dojrzałą postać. Indywidualna konsumpcja wzrastała i przestała budzić ideologiczne wątpliwości, kupowanie dóbr materialnych oficjalnie uznano za gratyfikację za pracę dla socjalistycznego państwa. Komunistyczni przywódcy głosili, że poziom życia w krajach Europy Środkowej dogania realia funkcjonowania zachodnich demokracji. Te twierdzenia zweryfikowała rzeczywistość lat 80.

**KOMUNIZM
OSWOJONY?**